

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 2,—

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 18,—, za ino-
scematvo D 20,—, dostavljen na dom
D 19,—, na izkaznice D 18,—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslana plačana v gotovini.

Knjižnica liceja
Ljubljana

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1,—
ob nedeljah Din 2,—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopis se ne vrača.

Leto: V.

Maribor, sreda 2. aprila 1924.

Številka: 76.

Prvi uspehi demokra- tov v novi vladi.

Maribor, 1. aprila.

Ko je Pribečević s tovariši imel po-
gajanja s Pašičem za vstop v novo vlad-
do, je predložil tudi razne pogoje, ki so
jih stavili slovenski demokrati in ki so
iz socialnega in gospodarskega stališča
za naše prečanske kraje, zlasti pa za
Slovenijo, velika važnosti. Ti pogoji so
se vzeli v pisno pogodbo, sklenjeno
med Pašičem in Pribečevićem. Cela vrsta
teh pogojev je že danes izpolnjenih. Kar
21 tigrov slovenske klerikalne stranke
s svojo nero politiko ni moglo doseči te-
kom celega leta v kljub Markovemu pro-
tokolu, to so slovenski demokrati s po-
močjo g. Pribečevića in tovarišev dose-
geli tekem enega dneva, v kljub temu,
da imajo samo enega zastopnika v par-
lamentu.

Slovenski klerikalci niso storili niti
najmanj, da bi se razne krivice v prora-
čunu odpravile. Ko je Pribečević vstopil
v vlado, je bil proračun že po večini od-
glasovan in se ni dalo doseči nobenih re-
paracij. Ostal je še edino finančni zakon,
ki pa ga je morala skupščina radi ob-
strukcije opozicije spraviti pod streho
brez nameravane revizije, ki so jo za-
htevali demokrati. Vendar so bili v zad-
njem hipu doseženi znatni uspehi.

Eden izmed največjih uspehov je, da
je minister saobračaja, demokrat dr.
Svetislav Popović, dosegel v finančnem
zakonu pooblastilo za prevedbo južnih
železničarjev. Tako bo to vprašanje
končno rešeno in bivši južni železničarji
bodo v vsem, tudi glede predprijemov, iz-
enačeni s svojimi tovariši. To je znaten
uspeh za slovenske železničarje.

Drugi važen uspeh je odprava kul-
ka. Prislino delo za popravilo cest in po-
tov se bo po določbi finančnega zakona,
katerega se je sprejela po zahtevi sloven-
skih demokratov, v bodoče uporabljalo
le v onih krajih države, kjer je to sred-
stvo že od poprej veljavno, v ostalih
pokrajinah pa bo vprašanje prepuščeno
oblastnim samoupravam. S tem je za
Slovenijo, pa tudi za ostale prečanske
kraje kuluk definitivno — pokopan.

Slovenski demokrati so nadalje za-
htevali, da se zviša eksistenčni mini-
mum od 3500 na 10.000 D. Žal da niso po-
polnoma uspehi, vendar je skromno zvi-
šanje na 5000 D vsaj mal uspeh.

Naše hišne posestnike ba razveselilo
dejstvo, da se je na zahtevo demokratov
sprejela v finančni zakon redukcija 30-
odstotnega linearne povzvišanja doklad
(prireza) na hišnonsajemniški davek. Ta
prireza se bo v bodoče pobiral samo od
čistega državnega davka, ne pa tudi od
onega, ki ga je poprej pobirala dežela
in je s tem vsaj nekoliko olajšano pre-
kruto obdačenje hišnih posestnikov.

Za naše trgovske, obrtne in industrijske
kroge je važno, da se je na zahtevo
demokratov sprejelo v finančni zakon
pooblastilo za ministra trgovine in in-
dustrije, glasom katerega sme z uvedbo
spremeniti določbe starega avstrijskega
zakona o organizaciji trgovsko-obrtnih
zbornic ter predpisati nov volilni red za
te zbornice. S tem bo ustrezno stari že-
lji zlasti obrtnih krogov, ki so že dolgo
zahtevali, naj bi se za vsako panogo u-
stvarilo lastno interesno zastopstvo, to-
rej posebej za trgovino, posebej za obrt
in posebej za industrijo, vsako s svojim
posebnim odborom; samo o važnih skup-
nih vprašanjih bi razpravljali skupni
vrhovni odbor.

Revizija zakona o taksah je bila ena
izmed nadaljnjih zahtev demokratov in
nova vlada je tudi na to pristala. Slo-
venska demokratična organizacija iz o-
beh oblasti bo sklicala posebno večdnev-

Davidovičevci izključili Pribečevića iz stranke.

Zastoj v delu skupščine. — Opozicija pripravlja novo prošenečenje.

BOGRAD, 1. aprila. V političnih kro-
gih se posveča velika pozornost seji
glavnega odbora demokratične stranke,
ki je trajala od 1/6. do 8. ure. Razprav-
ljalo se je o položaju demokratične stran-
ke po izstopu Pribečevićeve skupine iz
kluba. Mnogi govorniki so izražali mne-
nje in kakor se čuje, je večina članov
za to, da se Pribečević in njegovi prija-
telji izključijo iz stranke. Definitivni
sklep ni bil storjen. Glavni odbor nada-
ljuje danes sejo. Sklicana je tudi seja
poslanskega kluba g. Davidoviča. (Op-
ur.: Radovedni smo le, kakšen je ta glav-
ni odbor, ki si arogira pravico sklepati
o tako dalekosežnih ukrepih. K seji niso
bili klicani slovenski člani glavnega od-
bora. G. Davidovič igra opasno igro!)

BEOGRAD, 1. aprila. Danes ni delo-
vala niti skupščina niti kakšen odbor. V
kuloarjih pa je vladalo najživahnejše
življenje. Načelniki opozicijskih strank
so se posvetovali o nadaljni taktiki. —
Včeraj se je govorilo, da opozicija pri-
pravlja še večje presenečenje nego je
bil eksodus, vendar danes ni prišlo do
nobenega novega koraka opozicije in ve-
sti o tem se do danes niso obistinile.

Pribečević ostane član demokratične stranke.

Za njega je kompetentno edino kongres stranke.

BEOGRAD, 1. aprila. Članj Samostal-
nega demokratičnega kluba izjavljajo
napram sklepu o izključitvi iz demo-
kratične stranke, da sedanji glavni odbor
sploh nima več mandata, ker je bil vol-
jen samo za leto dni, dočim kongres
stranke že tri leta ni bil sklican. Klub se
smatra še zanaprej za del demokratične
stranke. Tudi ni glavni odbor tako se-

stavljen, da bi bili zastopani v njem vsi
deli države. Voljen je od Beograječanov
in izključeni Beograječani so odločali pri
seji. Samostalni demokratični klub se bo
udeležil strankinega kongresa, ker je
prepričan, da ima za seboj večino stran-
ke; v kljub temu da šteje samo 14 poslan-
cev.

Pred odgodenjem skupščine.

Seja vlade.

BEOGRAD, 1. aprila. Danes popoldne
se sestane verifikacijski odbor k seji in
v zvezi s tem se govori o novi seji skup-
ščine. Vlada še ni prišla do zaključka,
ali naj se spusti v borbo v skupščini in
se pusti event. preglasovati ali pa naj
skupščino in s tem tudi verificiranje
mandatov v narodni skupščini odgodi, da

tako omogoči razpravo o tem v prihod-
njem jesenskem rednem zasedanju skup-
ščine.

BEOGRAD, 1. aprila. Danes ob 1/11.
uri se je pričela seja min. sveta, ki ob-
tej uri še traja. Razpravlja o političnem
položaju, posebno o odgoditvi skupščine
in o tekočih zadevah.

Obsodba v Hitlerjevem procesu.

Ludendorff oproščen od obtožbe veleizdaje.

MONAKOVO, 1. aprila. (Izv.) Danes
ob 10. uri predpoldne je bila izrečena ob-
sodba v Hitlerjevem procesu in sicer so
bili obsojeni Hitler, Köhner, Kribel in
dr. Weber zaradi veleizdaje vsak na 5
let težke ječe, na 200 zlatih mark globe,
eventualno 20 dni ječe in na povračilo
stroškov. Kazen težke ječe se glasi po-
gójnoo na 6 mesecev, ako se z odsluže-
njem te dobe izkažejo vredne. Ludendorff
bil oproščen od obtožbe veleizdaje, mora
pa plačati državni blagajni vse stroške.

Obtoženci Frick, Röhm, Brücker, Wag-
ner in Pernett so bili obsojeni zaradi so-
pomoči vsak na 1 leto in 3 mesece težke
ječe in na povračilo stroškov. Tem petim
obsojencem je obljubljen istotako ka-
zenski zapor, vendar bodo stali pod nad-
zorstvom policije do 1. aprila 1928. Vsem
obsojencem se uračuna preiskovalni za-
por. Zaporna odredba napram Fricku,
Röhm in Brückerju je bila razve-
ljavljena. Publika je sprejela obsodbo
brez posebne izjave.

no anketo, na kateri bo ugotovila vse
one trdote in nesmiselnosti sedanjega
taksnega zakona, ki se morajo brezpo-
gójno odpraviti.

Uradniško vprašanje ni bilo izmed
zadnjih, glede katerega se je zlasti za-
stavil slovenski del demokratične stran-
ke. Finančni minister je dal izjavo, da
bo v slučaju delazmožnosti skupščine še
tekem aprila predložil zakonski načrt
glede prejemkov uradništva.

Na invalide demokrati niso pozabili.
Ker je usoda invalidskega zakona radi

obstrukcije opozicije postala negotova,
je na zahtevo demokratov bilo v finan-
čni zakon sprejeto pooblastilo, da sme
vlada potom uredbe povzvišati prejemke
invalidov.

Pazno bomo zasledovali, ali se bode
vse to, kar je po zahtevi demokratov
uzakonjeno, tudi izpolnilo. Brezobzirno
bomo nastopili proti vsakršnemu zavla-
čevanju. Vlada naj se zaveda, da je spre-
jela obveze, ki so v interesu ljudstva in
da jih mora izpolniti.

NAŠ DUNAJSKI POSLANIK POZVAN V BEOGRAD.

Novi dokazi o Radičevem protidržavnem
rovanju.

BEOGRAD, 1. aprila. Naš dunajski po-
slanik Milojevič je prispel včeraj na po-
ziv zunanega ministrstva v Beograd.
»Politika« javlja, da je prinesel g. Miloje-
vič v Beograd celo vrsto novih doku-
mentov o protidržavnem delovanju g.
Radiča na Dunaju.

KONKORDAT Z VATIKANOM.

Načrt za sklep konkordata sprejet.

BEOGRAD, 1. aprila. Minister za vere
dr. Janjič je konferiral včeraj popoldne
z eksperti za konkordat z vaticanom.
Seji sta prisostvovala tudi pooblaščen-
a ministra dr. Smoljaka in dr. Rybač. Dr.
Smoljaka je poročal o svojih nazorih v
tem vprašanju in o stališču Vatikana, ki
pričakuje skorajšnje rešitve vprašanja.
Po daljši razpravi je bil načrt, ki naj slu-
ži kot podlaga za pogajanja z vaticanom,
sprejet. Dr. Smoljaka je povodom svo-
jega bivanja v Beogradu sodeloval v spo-
razumu z zunanjim ministrstvom tudi pri
načrtu o ureditvi vprašanja zavoda Sv.
Jeronima v Rimu. Jutri se vrne v Rim.

VELIKA ZMAGA POINCAREJEVA V ZBORNICI.

Nočna seja poslanske zbornice.

PARIZ, 31. marca. (Izv.) V zbornici je
po prečitavanju vladine izjave zaprosil mi-
nistrski predsednik Poincaré zbornico,
da naj spravi interpelacije o splošni po-
litiki vlade šele tedaj v protres, ko bosta
zbornica in senat sprejela osnutek bud-
žeta za obnovo. Ta predlog je bil sprejet.
Finančni minister Marchal je nato za-
prosil, da se otvori debata o osnutku, ki
se tiče treh budžetnih dvanaestink. Zbor-
nica je sklenila v tem smislu.

PARIZ, 1. aprila. Nočna seja obeh
zbornic je trajala do 1/4. ure zjutraj. —
Zbornica je sprejela naknadne kredite
v celoti z 495 proti 66 glasovom.

KORUPCIJSKE AFERE NA ČESKEM.

PRAGA, 1. aprila. Večerno »Česke
Slovo« izve, da je dognano, da so neka-
teri uradniki poštne ministrstva pre-
jemali stalne plače od nekaterih zaseb-
nih tvrdk. V bencinovi aferi so se izvr-
šile glasom poročil listov zadnje dni
daljne aretacije. Drugi list poroča, da je
z ozirom na številne korupejske afere
ustanovljena medministrska preiskoval-
na komisija.

Konec stavke pri cestnih železnicah v Angliji.

LONDON, 1. aprila. Staka nastavljen-
cev pri cestnih železnicah in omnibusih
v Londonu je končana. Delavci pri cest-
ni železnici so danes zjutraj ob 2. uri
nastopili delo.

Velike povodnji na Slovaškem in Pod- karpatski Rusiji.

PRAGA, 1. aprila. Listi poročajo o
velikih povodnjih na Vzhodnem Slova-
škem in v Podkarpatski Rusiji. Radi na-
rasle vode je moral biti prekinjen pro-
met na celi vrsti železniških prog.

BORZA.

CURIE, 1. aprila. (Izv.) Predborza.
Pariz 31.67, Beograd 7.25, London 24.56,
Praga 17.25, Milan 25, Newyork 571.75,
Dunaj 0.008075.

ZAGREB, 1. aprila. Pariz 447.50-452.50,
Švica 14.05-14.15, London 345.30-348.30,
Dunaj 11.37-11.57, Praga 239.70-355.30.

Politične vesti.

* Skupna seja načelstev JDS mariborske in ljubljanske oblasti se je vršila 31. marca pop. v Ljubljani pod predsedstvom dr. Zerjava in dr. Lipolda. Po izjernih poročilih dr. Zerjava in dr. Kramerja in po daljši debati je bilo soglasno sklenjeno, da se odobrava postopanje samostalnega demokratskega kluba in slovenskega demokratskega poslanca Reisnerja. O razlogih sklepa izide danes komuniké, ki bo dopolnil vsem organizacijam JDS v Sloveniji in osrednjemu vodstvu stranke v Beogradu.

* Poročilo za razpust skupščine? G. Pašić je v seji skupščine dne 30. tm. podal izjavo, iz katere je razvidno, da ima koalicijska vlada pooblastilo, da razpusti parlament, ako se pokaže, da je delovanje nemogoče. Na to kaže tudi dejstvo, da je nova vlada vzela v finančni zakon pooblastilo glede zvišanja invalidnin, dasi bi bil invalidski zakon prvi, ki bi imel priti pred narodno skupščino. Da bi dohl volilno vlado opozicijski blok, je danes bolj ko kedaj izključeno.

* Verifikacijski odbor, ki je pričel z razpravo o radičevskih mandatih v soboto, mora po poslovniku najkasneje do prihodnje sotebe končati delo, nakar mora skupščina v 24 urah razpraviti nesporne mandate, sporne pa v teku petih dni. Vlada stoji na stališču, da je treba verifikacijo izvesti.

* Demokrati in Kmetijska družba. Kakor znano, so samostojneji popolnoma zavozili zadevo Kmetijske družbe. Klerikalci so od prejšnje vlade dosegli sklep, da se je občni zbor Kmetijske družbe prepovedal. Klerikalci so izrabili ta čas in pridobili 3000 novih klerikalnih članov in gerent družbe g. Župnek, ki gre klerikalcem v vsem na roko, jih je res tudi sprejel. Tako so imeli klerikalci zagotovljeno večino. Kmetijska družba bi naj postala filijalka klerikalne Gospodarske Zveze. Medtem pa, ko se je g. Pucelj dal v narodni skupščini slaviti od klerikalcev kot opozicijski govornik proti proračunu, v tem času so slovenski demokrati potom svojih prijateljev v Beogradu dosegli, da so se ustavile priprave za občni zbor družbe pod klerikalno patronažo in da se družba obrani slovenskemu kmetu. Sprejemanje novih članov s strani g. Župneka je bilo namreč nepravilno. Tako so morali reševati slovenski demokrati družbo, katero si lastijo gospodje samostojneji kot svojo domeno — pa so jo temeljito zaigrali.

* Skupščina odgodena. Seje narodne skupščine dne 31. marca se opozicijski blok ni udeležil. Skupščina je brez debate sprejela konvencije med našo kraljevino in Avstrijo glede lastnine poslopij poslaništev bivše avstro-ogrške monarhije v Srbiji in Črni gori. Nadalje je skupščina ratificirala konvencije med našo kraljevino in Bolgarijo o sodni pomoči, o izročitvi krivcev, o pravni pomoči pri zločinih, o brezplačni zdravni-

ški pomoči, o negovanju siromašnih bolnikov itd. Tudi je skupščina odobrila trgovinsko in plovbeno pogodbo med našo državo in Japonsko ter mednarodne pošne konvencije. S tem je bil dnevni red izvršan. Skupščina je nato sklenila, da se odgodi, dokler ne dobi predsedništvo od posameznih odsekov materiala za delo. Sestala se bo, čim bo predloženo poročilo verifikacijskega odbora.

* Demokrati dosegli odpravo kuluk. Ko se je Pribičević pogajal s Pašićem za vstop v vlado, je stavil kot eden izmed pogojev, da se odpravi kuluk. Radikalci so zahtevo sprejeli in s finančnim zakonom, ki je bil sprejet v narodni skupščini dne 31. marca, je kuluk odpravljen. Česar klerikalci z vpitjem skozi celo leto niso mogli, to so dosegli demokrati z enim mahom.

* Zakaj ne podpirajo Nemci vlade? Nemški parlamentarni klub je dolgo časa kolebal, ali naj se priključi vladi, ali opozicijskemu bloku. Nemci zasledujejo v skupščini taktiko, da si na eni ali na drugi strani zavarujejo najdalekosežnejše koncesije na političnem in na gospodarskem polju. Pri pogajanjih z radikalci so zahtevali ustanovitev ministrstva za narodne manjšine. Radikalci so to zahtevo odklonili z državno-pravnega stališča, dočim je Nemcem opozicijski blok obljubil izpolniti njihovo zahtevo. Dvomimo, da bi mogla katera naša vlada ugoditi nemški zahtevi, če bi se le količkaj ozirala na državno politiko. Šicer pa tudi tiste države, ki imajo znatno več narodnih manjšin, kakor jih je pri nas, nimajo in ne bodo imele posebnega ministrstva za manjšinske zadeve.

* Ruske-romunska pogajanja. Na seji rusko-romun. konfer. je izjavil preds. ruske delegacije, da ruska sovjetska vlada ni nikdar privolila v priključitev Besarabije Romuniji in da smatra okupacijo Besarabije za nasilno prisvojitve tujega ozemlja. Argumenti, ki jih navedla romunska vlada, so nevdržni. Venčelje po miru in sporazumu s sosedi, da je voljna tudi v Besarabskem vprašanju popustiti in pristati na pravilno organizirano ljudsko glasovanje. Sovjetska vlada je mnenja, da večina Besarabskega prebivalstva ni zadovoljna z romunsko upravo. Ako bi bila romunska vlada trdno preverjena, da večina Besarabecev odkritosrečno želi ostati pod Romunijo, tedaj bi bila pač sprejela predlog o plebiscitu. Ko je tedaj ruska vlada predlagala na zadnji seji, da naj se Besarabsko vprašanje reši potom plebiscita, je menila, da romunska delegacija ne bo mogla tak način sporazumevanja v našem spornem vprašanju odkloniti. Toda ruska vlada se je prevarila. Romunska delegacija je odklonila glasovanje, kar po ruskem mnenju pomeni, da se vlada zaveda, da je s priklopitvijo Besarabije dar pa je ruska vlada tako prožeta od storila nasilje nad Besarabskim prebivalstvom. Zaradi tega smatra sovjetska vlada za svojo dolžnost, da najodločneje

protestira zoper nasilno aneksijo. — Na deklaracijo predsednika ruskega zastopstva Krestinskega je odvrnil načelnik romunske delegacije minister Langanascanu med drugim sledeče: Romunska vlada je odkritosrečna v svoji težnji, da pripravi prijateljske odnose med obema državama. To je dokazala že s tem, da je dosledno odklanjala vsako vmešavanje v notranje ruske zadeve. Ko pa je stopila v pogajanja s sovjetsko vlado, je izrecno povdarila, da so prijateljski odnosi nemogoči, če obe vladi ne priznate sedanjih mej. Kar se tiče rusko-romunske meje, je izključeno, da je ruska vlada ne bi poznala, ker sta se obe vladi že ponovno pogajali o njih.

* Kaj zahtevamo od nove vlade. Slov. Narod. prinaša umesten članek, iz katerega povzamemo: Po enoletni ponesrečeni radikalni upravi in večletni abstinenici naših poslancev imamo danes osrednjo vlado na svoji strani in čas je prišel, da se zavzamemo za naše današnje interese. V prvi vrsti pričakujemo od nove vlade, da v najkrajšem času reformira in izpolni uradniški zakon, tam kjer se je že izkazalo, da so take reforme nujno potrebne. Slovensko uradništvo je bilo pošteno in je vsled tega občutilo krivice vlade mnogo huje nego uradništvo ostalih pokrajin. Zlasti ne sme pozabiti vlada na upokojeno uradništvo, ki je vsled nezadostnih prejemkov zašlo v neznosno bedo. Tu je treba takojšnje reforme. Nadalje je sveta dolžnost vlade, da reši invalidni problem, ki se vleče že v šesto leto poveljne dobe. Invalidi, ki so tvegali za naše osvobodjenje vse svoje duševne in telesne moči, pač niso zaslužili, da se z njimi tako nemarno postopa. Zato pričakujemo, da vlada ugodno vsem zahtevam invalidov in da pride invalidski zakon v takojšnjo odobritev. Vrhutega imamo Slovenci še množico gospodarskih in kulturnih vprašanj, ki jih bomo stavili centralni vladi, da jih resno upošteva. V prvi vrsti ljubljanska borza, ki bi ugodno vplivala na razvoj naše valute in ki bi vršila važno kontrolo nad tržnimi cenami na škodo zagrebških in beograjskih spekulantov. Poprej pa še mora poštno ministrstvo dovoliti direktno telefonsko zvezo s Trstom. Da se to ni že prej zgodilo, so krivi predvsem beograjski spekulanti, ki ne marajo, da se Ljubljana razvije v moderno tržišče med Italijo in Jugoslavijo. Obilico želji in zahtev ima sta še nadalje naša industrija in trgovina, ki ju je vlada doslej temeljito zanemarjala. Ideja gospodarsk. kongresa v Zagrebu se mora čimprej uresničiti, da se ustvari normalna zveza med gospodarstvom in centralno vlado v korist interesov države in gospodarstva. Tudi na kulturnem polju imamo precej zanemarjena vprašanja. Učitelstvo, ki je prvo poklicano, da izvede moderno misel na jugoslovenskih tleh, že lahko zahteva učiteljsko akademijo ali fakulteto. Univerzi v Ljubljani je treba dati potrebne kredite za njen uspešen razvoj.

* Ali bo Češkoslovaška priznala sovjetsko Rusijo? V praškem parlamentarnem odboru za zunanjo politiko se je te dni razpravljalo tudi o priznanju sovjetske vlade de iure. Večina je bila za priznanje, vendar pa je opozarjala na praktične težkoče. Češkoslovaška je že sklenila z Rusijo trgovinsko pogodbo — je govoril socialni demokrat Stivin — toda v praksi se je stvar slabo obnesla, ker je trgovina z Rusijo preveč komplikirana. Poslanec narodno-demokratske stranke dr. Hajn je izjavil, da je proti priznanju in da je treba odgoditi vsako sklepanje o tem kočljivem vprašanju. Posl. Hrušovski pa je opozoril, da je bila v istem odboru že sprejeta resolucija, ki se izreka za priznanje, vendar pa le tedaj, ko se bodo tudi zapadne velenile odločile za ta korak, tako je za sedaj še malo verjetno, da bi Češkoslovaška pohitela s priznanjem sovjetske vlade.

* Odmevi naše politične krize v češkoslovaškem tisku. Zabeležili smo že, da se češkoslovaški tisk živahno zanima za najnovejšo politično dogodke v Jugoslaviji. Večina češkoslovaških listov izraža željo, da bi prišlo do končnega sporazuma med tremi vejami troimnega jugoslov. naroda. Češkoslovaški tisk veruje, da bo do tega prišlo prejalstev. »Narodni Osvoboditelji«, glasilo naprednih skupin neodvisnih češkoslov. legionarjev, je mnenja, da bi se imel Davidović boriti z ogromnimi težkočami, ako bi bil on prevzel vlado. V samem sren opozicije bi se pojavljala težka kriza, hkrati pa bi moral Davidović biti kos ostru opoziciji izredno žilavih, močnih in homogenih radikalov. »Venkove« trdi, da je Pašić uprav zraščten z idejo disciplinirane in centralistično urejene Jugoslavije. Uspeh opozicije zavisi od iskrenosti in serioznosti njenih voditeljev, predvsem Radića. Njegove dunajske izjave pa ne potrjujejo, da bi se zavedal važnosti sedanjih dogodkov. — »Lidove Lystis«, glasilo ljudske stranke, se mnenja, da nova Pašićeva vlada, najsibo tudi volilna, ne bo mogla odstraniti globokih državnih oprek. — »České Slovo« vidi v današnji politični krizi kraljevine SHS posledico zgodovinskega razkosanja Srbov, Hrvatov in Slovencev in naravni simptom poveljne dobe. Ne dvomi pa, da se razmere od leta do leta popravljajo. Ureditve mednarodnega položaja Jugoslavije je k temu pripomogla.

* Pred sestankom XIII. zasedanja ruske komunistične stranke. »Cepse« poroča iz Rige: Po vesteh iz Moskve stoji premirje v ruski komunistični stranki pred novim prelomom. Pričakovati ga je dne 20. maja, ko se sestane XIII. zbor komunistične stranke. Po Leninovi smrti so nasprotja res utihnili, toda zdaj se pojavljajo znova. Zlasti naletava na odpor finančna reforma sovjetske vlade. Znano je, da vlada obnavlja kovani denar, to pa daje opoziciji priliko, da agitira proti nji.

Prodana nevesta.

(Po jubilejni predstavi v Mariboru.)

Na prav dostojen način je proslavilo naše gledališče v soboto spomin stoletnice rojstva velikega češkega mojstra Smetane, katerega najpopularnejša opera se je pred 30. leti prvič izvajala na slovenskem odru v Ljubljani. Značilno je, da je z isto stopilo takratno edino slovensko gledališče v prekratno dobo 1. 1918. In ko je slovensko gledališče v Mariboru začelo proizvajati večja glasbena dela, se je tudi tukaj pojavilo stremljenje, uprizoriti »Prodano nevesto«. — Dne 28. aprila 1922 je bila prva predstava, kateri je sledilo tekom sezone 9 in v naslednji sezoni še 5 predstav. V zgodovini slovenskega odra v Mariboru zavzema tedaj »Prodano nevesta« že svojo odlično mesto. Umestno bo, če se ob tej priliki spomnimo prve zasedbe, ki je bila sledeča:

Kružina — Arhipov, Ljudmila — Suštarjeva, Kogejeva in Lubejeva; Marinka — Mezgečeva, Suštarjeva in Gajeva; Miha — Rasberger in Čepič; Kata — Petkova; Vašek — Janko; Janko — Šimenc, Geitler in Kniftl; Kečal — Rumpel; Komedijski — Nikulič in Rasberger; Esmeralda — Savinova; Indijancec — Velušček in Kopač. Režijo je vodil v

prvi sezoni Rumpel, v drugi Rasberger, muzikalni del pa v obeh sezonah Plečič. Zasedba je torej sedaj v glavnih vlogah docela druga in delo je povsem na novo nastudirano. Težkoča, ki se je pojavila z nadomestitvijo obolelega g. opernega ravnatelja Mitroviča, se je bila v zadnjem hipu premagala na ta način, da je prevzel muzikalno vodstvo g. vojaški kapelnik Herzog. Ni bila baš lahka naloga, a ker je delo g. Mitrovič z njegovo lastno spretnostjo in vestnostjo nastudiral, je tudi to bilo mogoče.

Petek predstave je bil v celoti prav zadovoljiv in živahen, zato pa nekatera manjša nesoglasja med odrom in orkestrom radi prezremo, kajti imela so svoj izvor v omenjenem vzroku in se jim je bilo težko izogniti. Overturo bi si bili želeli v malec manjši brzini; pozavne in timpani pa so bili vsekakor preglasni v razmerju z ostalim orkestralnim aparatom.

Marinka (gč. Vlada Dimitrova) je bila neznosno, pri tem pa tudi temperamentno kmetsko dekle. Izredno razveseljiva prikazen. Igrala je z očividno naslado, naravno in njen glas je prišel do prav lepe veljave. Janko (g. Skrivanič) pa bi se bil pri tako brhki Marinki lahko razvijal v večji meri na dramsko stran; je preveč šablonski v svoji igri in skoraj v vseh vlogah enak. V

pevskem oziru pa je osobito v duetu z Marinko dosegel lep umetniški učinek. G. Urvalek (kot Vašek) je dokazal vsebinsko umevanje svoje vloge. V marski dobro pogodeni, je predstavil naravno in neprečitano duševno omejenega mladeniča, z vsemi značilnimi svojstvi. Kečal (g. Križaj iz Zagreba) je bil skozi in skozi prvovrstna in originalna kreacija, ki je močno uplivala na druge igrance in s tem na potek cele predstave. Vsakdo je čutil, da ima pred seboj najresnejšega umetnika, ki predstavlja v svojem nastopanju tudi osebnost. V maski izrazit, v igri briljanten in neumoren, je tudi glede besedne kulture lahko vzor drugim. Obe kmetski dvojici, Kružina — Ljudmila (g. Goro in gč. Kogejeva) ter Miha — Kata (g. Stagliar in gč. Petkova) sta bili dobri in sta kazali dovolj pevskega in igralskega umevanja dočim vlog. V splošnem zaslužijo ansambl-točke priznanje in težavni sekret v 3. dejanju daje že sam za se nemalo kočljivo nalogo. K homogenemu, enodušnemu izvajanju te težke partije je pač treba tudi enakovrednega glasovnega materiala, ki se takorekoč barvno zlije v ubrano celoto. Zbor je pel sveže, kazal je precejšnjo gibčnost in treba bo le še, da se vsak poedini član zbora tudi venomer udejstvuje pri dramski akciji. Prav

posebno pohvalo pa zasluži komedija v tretjem dejanju. Vse se je gibalo, vse je igralo; bila je pravcena komedijantska trupa s svojim Indijancec (g. Skrbinišek) in s svojo Esmeraldo (gč. Savinova). G. Rasberger, običeni vodja komedijantov, je tukaj spet pokazal svojo spretno režisersko roko. Videle se je, da je obračal pozornost vsaki malenkosti, vsled česar se je dejanje tudi poživilo z marsikaterimi učinkujočimi domisleki. Ples je prav okusno aranžiral g. Harastovič, oprema je bila slikoviti in primerna. Orkester je bil glasbeno dobro pripravljen; pač pa bo treba pri recitativnih mestih decentnejše spremljave, da se muzikalni aparat s pevcem zveže v ubrano celoto. G. kapelnik Herzog se je z ljubeznivo živoval svoji nelahki nalogi in mu gre posebno priznanje. Predstava je dosegla lep uspeh, kar je dokazalo burno odobravanje, čisto pri odprti sceni. Gledališče je bilo razprodano. Navzoči so bili: veliki župan g. dr. Ploj, prevz. knezoškof dr. Karlin, zastopnik komandanta mesta, ki je bil službeno zadržan in zastopniki vseh uradov in korporacij. Osobito častno je bila zastopana tukajšnja češka kolonija. Zastopnik češkoslovaške republike ni dospel vsled odpovedi slavnostne predstave, ki pa je bila v zadnjem hipu spet preklicana. H. D.

Dnevna kronika.

DINARSKI DAN ZA WESTFAL-SKE SLOVENCE bo v Mariboru in Ljubljani dne 5. aprila, drugod po Sloveniji pa v nedeljo 6. aprila. Akcijski odbor za pomoč westfalskim Slovincem poziva Slovence, naj pokažejo te dni svoje ljubezen do trpečih rojakov, katerih je nad 40.000 brezposelnih in v veliki bedi.

Nova bolnica v Zagrebu. Merkur društvo zagrebških trgovcev, se bavi resno z načrtom, da sezida za svoje člane društveno bolnišnico. Ustanovil se je fond, v katerega bodo trgovci plačevali svoje deleže. Vsak delež znaša 300 Din. in se ga lahko plača v 12 obrokih po 25 din.

Sanje preprečila nesreča. V Dubrovniku se je pred par dnevi sanjalo tamošnjemu tramvajskemu sprevodniku M. B., da se je pripetila pri vožnji nesreča. Ko se je prebudil, je takoj skočil iz postelje ter bežal na ono mesto, kjer je v sanjah videl nesrečo. Res je našel na tračnicah pritrjen kos železa, ki bi bil brezdvomno povzročil nesrečo. Odstranil je železo ter nemudoma prijavil stvar policiji, ki je nvedla zasledovanje neznanih zlikovcev.

D'Annunzio se ženi? Iz Rima poročajo, da se namerava D'Annunzio poročiti z neko zelo bogato damo iz rimskih aristokratskih krogov, ter da je misel na samostan že popolnoma opustil...

Obravnava proti slavonskemu razbojniku Čarugi prične dne 1. maja in bo trajala več tednov.

Nenavadna razširjenost spolnih boleznij v Romuniji. Romunski zdravstveni odsek je ugotovil, da so se v onem delu Sedmograške, kjer je med vojno bivalo mnogo vojakov, silno razširile spolne bolezni, zlasti sifilis. V nekaterih okrajih so okužene cele vasi in duševne bolezni so tam popolnoma vsakdanji pojav. Zdravniki so ugotovili, da je večina duševnih boleznij posledica zanemarjenih spolnih boleznij. Vse blaznice so že prenapolnjene. Vlada je odredila, da se mora vse prebivalstvo dati zdravniško preiskavi. Okužene vasi bodo pod stalnim nadzorstvom zdravniških komisij, ki bodo imeli s seboj vojaške straže, ker je zelo verjetno, da se bodo sifilitiki upirali zdravniškim odredbam.

Gospode, ki so v teku petih let absolvirali državno dvorazredno trgovsko šolo v Celju, prosimo, da nam javijo svoje natančne naslove. Dopise je nasloviti: Absolventi drž. dvorazr. trg. šole v Celju.

Nenavadna stavka. V Parizu je izbruhnila te dni nenavadna stavka. Radi preniklih plač so stavkali vsi pariški grobarji in ogledniki mrličev. Seveda so bila takoj uvedena pogajanja ter stavka v dveh dneh končana.

Neobičajna poroka muslimana s katoličanko. Bakarski mestni župnik je te dni katoliški župni cerkvi poročil ženina muslimanske veroizpovedi z nevesto, katoličanko. To je zelo redek slučaj, ker je treba za nupturijenta muslimanske vere dispenze od papeža, ki se da le pod težkimi pogoji izprositi.

Srečni Jugoslovani. V naši državi je glasom statističnih podatkov 194.000 gostiln in kavarn. Torej pride na vsakih 60 ljudi ena gostilna in kavarna. Pa se še pritožujemo, da se nam slabo godi!... V minulem letu se je spilo v naši državi 204 milijonov litrov vina, 312 milijonov l piva in 66 milijonov litrov žganja v skupni vrednosti 10 milijard in 400 milijonov dinarjev.

Novi most med Petrovardinom in Novim Sadom bo početkom meseca maja izročen javnemu prometu. Gradbena dela se bližajo h koncu in vrše se že priprave za slovesno otvoritev.

Ljudska knjižnica
Narodni dom, I. nadstr.
posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrtek od 18.—1/2 20. ure
mladin. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Mariborske vesti.

Maribor, 1. aprila 1924.

Imenovanje učitelje. Za učitelje ženskih ročnih del na ljudskih in meščanskih šolah v Mariboru so imenovane Ivana Brus, Ema Kranjc in Beata Sedevčič.

Premestitev. Premeščen je pisar III. razreda oblastne inspekcije dela g. Novica Pejanović iz Maribora v Osijek.

Stalno upokojen je glasom Uradn. lista g. Ivan Košan, profesor na državni gimnaziji v Mariboru.

Program proslave 100 letnice rojstva Branka Radičevića. V soboto dne 5. aprila oob 20. uri se vrši v veliki dvorani Narodnega doma proslava 100letnice rojstva odličnega srbskega pesnika Branka Radičevića, ki jo priredita Slov. Čitalnica in Sokolsko društvo v Mariboru. Spomin Branka Radičevića bodo proslavili v vseh mestih naše domovine, zato je hvalevredno, da sta Sokol in Čitalnica dali svoji skupni družabni prireditvi obeležje Brankovoga jubileja. Spored proslave: 1. A. Titel: Uvertura iz Slovanskih melodij. — 2. Branko Radičević in njegova deba. Predava Božidar Borko. 3. Branko Radičević: Iz djačkoga rastanka. Recitira g. Momčilo Jovanović, stud. phil. 4. Čajkovski, Romanca. 5. Mozart: d-dur Menuet. 6. Branko Radičević, »Vragolije« in —? — recitira gosp. Dušan Karadžić, adv. kandidat; I. Smetana: Uvertura iz opere »Hubička«. 8. Smetana: Koračnica iz »Prodane neveste«. 9. Branko Radičević: Kad mladija umreti. Recitira g. Vidan Petrović, stud. tehn. 10. Gounod: »Faust«, salonski valček. Glasbene točke izvaja orkester Sokolskega društva v Mariboru. Po končani proslavi bo prosta zabava s plesom. Vstopnina za osebo 10 Din., za dijake in vojake 5 Din.

O Wilsonu je predaval včeraj v »Ljudski univerzi« g. B. Borko. Predstavljal nam ga je v jedratem slogu kot reprezentanta novega pokoljenja državnikov, ki so se stresli starega makijavelizma in oboroževanja surove sile in ki hočejo izsušeno državno telo zapadnih narodov oploditi z ideali, ki so se rodili v dušah naših najplemenitejših. On je sicer podlegel pod pezo starega materialističnega sveta — a Wilsonove zahteve mednarodne pravičnosti, poštenosti, samoodločbe narodov bodo nepremagljivo napredovale. Wilsonov duh bo zmagal! Predavanje je bilo srednje dobro obiskano.

Preselitev pisarne. G. dr. V. Kukovec je dne 31. marca preselil svojo pisarno na Aleksandrovo cesto št. 19.

Dinarski dan za westfalske Slovence se vrši v Mariboru v soboto in nedeljo, 5. in 6. tm.

Jugoslovenska Matica uraduje vsaki torek, četrtek in soboto od 2.—3. pop. in nedeljo od 10.—11. ure, Sodna ul. 32.

1. APRIL?

V Grajski kleti bo izbira z dekleti. Moški bodo volili, in po glazbi hodili. Dekleta si jih bodo zbirala in po aprila pošiljalat. Skačej bo dirigiral, za ples jih animiral. Katka vino bo nosila, in suha grla opojila. Slahta bo skrbel za piče, jelo, tako, da bo vse veselo.

»Mariborski delavec« I. in II. letnik kupi uredništvo »Tabora«. Pomudbe z navedbo cene na uredništvo.

VEČER BRANKA RADIČEVIČA bo v soboto 5. aprila v »NARODNEM DOMU«.

Kultura in umetnost

x Ing. Anton Šivic »Lovstvo v Sloveniji. (15 slik). Ljubljana 1924. Izšel je ponatis zanimive razprave ing. Anton Šivica o lovstvu v Sloveniji, ki je izšla lansko leto v »Loven«. Brošura obsega 27 strani velike osmerke in je opremljena z lepimi ilustracijami. Spis je zanimiv in pregleden ter vsebuje podatke, ki ne bodo zanimali samo lovec, ampak tudi vsakega drugega prijatelja prirode. Stane 5 Din. in se dobiva tudi v upravi »Tabora«. Priporočamol

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Torek, 1. aprila. »Hanice pol v nebesa«. Ab E.

Sreda, 2. aprila. Zaprto.

Četrtek, 3. aprila »Traviata«. (Gostovanje ge. Debičke, članice državne dunajske opere).

Petek, 4. aprila. »Boheme«. (Gostovanje ge. Debičke, članice državne dunajske opere).

—□—

Dvorna operna pavka ga. Debička v Mariboru. Upravi narodnega gledališča se je posrečilo pridobiti za dvovečerno gostovanje svetovnoznano operno pavko go. Hedviko de Debičko, članico dunajske državne opere. Ga. Debička je nedavno z velikim uspehom absolvirala več partij v berlinski operi pod vodstvom ravnatelja Mahlerja. Pri nas nastopi odlična umetnica v četrtek 3. tm. kot Violetta v »Traviatu« in v petek, 4. tm. kot Mimi v »Boheme«. Ker vlada za to gostovanje veliko zanimanje, svetujemo, da se vstopnice nabavijo v predprodaji pri dnevni blagajni (tel. 382).

Turistika in sport.

Amaterfotografii Srpsko planinsko društvo priredi 20. aprila razstavo pokrajinskih slik, na kateri mora biti zastopano tudi naše lepo Pohorje in Kežjak. Vljudno prosimo vse imejitelje takih plošč, da nam iste posodijo, da napravimo kopije. Ker je zadeva murna in se gre za objavo naših krasnih krajev in v splošnem za reklamne svrhe, pričakujemo, da se vsi odzovejo ter pošljejo plošče do četrta, 3. aprila, odseku amaterfotografov SPD, Maribor, Kerkova ulica 5, I. nadstropje levo. Plošče se po uporabi vrnejo nepoškodovane.

Ljubljana Celovec 3:2 (1:1). V nedeljo se je vršila v Ljubljani zanimiva nogometna tekma med reprezentanco Ljubljane in Celoveca. Tekma je končala z zmago Ljubljane, vendar pa jo kritika označuje kot skoraj nezasluzeno in ošteva Ljubljančane, da so bili v nepričakovano slabi formi in niso pokazali prave stopnje našega nogometnega sporta.

Sokolstvo.

Telovadne ure starejših telovadcev predvojne dobe Sokolskega društva v Mariboru so vsako sredo in petek od pol devete do 10. ure zvečer v gimnazijski telovadnici. — Zdravol

Orjuna.

Orjuna Studenci poziva svoje članstvo, da se v mnogobrojcem številu udeleži proslave pesnika narodnega jedinstva Branka Radičevića, ki se vrši v soboto dne 5. tm. v Narodnem domu. Zdravol

Film.

Mestni kino. »Tajinstveni znak«, drama v 6 činih v glavni vlogi France Dheila in Hermann se, predvaja v torek, sredo in četrtek.

Objave.

§ **Prostovoljno gasilno društvo** in njegova rešilni oddelek priredita dne 4. maja tl. »Florjanovo veselico«. Vsa društva in korporacije se naprošajo, da se na ta dan ozirajo in ne prireajo drugih veselice, ker se bode čisti dobiček uporabil kot prispevek za nabavo že skrajno potrebne novega rešilnega automobila.

Izpred sodišča.

Ubij v Kamnici.

Dne 27. jan. se je vršila v gostilni Marije Šerak v Kamnici pri Mariboru veselica požarne brambre. Veselico je posetil tudi 40-letni delavec Matija Haložan v Mariboru v spremstvu svojega tovariša Stefana Stransa. Slednji se je začel brez vsakega povesda prepirati v gostilni z Antonom Gozdnikom. Zet gostilničarke Stefan Pavišič in nekateri gostje so skušali Strausa pomiriti. Ker pa si razgrajal ni dal ničesar reči, so ga končno vrgli iz gostilne. To pa je razburilo Haložana, ki se je takoj za Strausom podal na prosto. Tam je začel iz svojega vojaškega revlverja streljati

skozi gostilniško duri v sobo, kjer se je nahajalo polno gostov. Oddal je štiri strele ter zadal France Rajterja v oklici 5. medreberja na desni strani. Fr. Mariška pod levo nosno kostjo, Stefana Pavišiča pod desnimi gležnjem, Terezijo Gradišnik na desnem kolenu, Ivano Flakus pa nad gležnjem leve noge. Poškodbe so bile pri vseh težke, razen Ivane Flakus, ki je zadobila samo lahko telesno poškodbo. Haložan, ki svoje dejanje prizna, se zagovarja s pijanostjo. Obsojen je bil radi hudodelstva težke telesne poškodbe in radi prestopka po čl. 2 in 4 zakona o posesti in nošenju orožja na 18 mesecev težke ječe.

Tatinski prijatelji.

Brata Ivan in Konrad Zorčić, delavec pri Sv. Marjeti na Pesnici in posestniški sin Vincenc Knezar v Partinju, so se zagovarjali pred okrožnim sodiščem radi hudodelstva tatvine. — Zorčićevi so usluženi pri posestniku Alojzu Šikarju v Močni kot pristavniki. Vsi trije obdolženi se splošno na slabem glas in nevarni tujemu imetju. Konrad Zorčić in Vincenc Knezar sta osumljena, da sta v noči na 13. oktobra 1923 ukradla na Šikarjevem posestvu v Močni voz sena. Ukradeno seno sta peljala dne 13. oktob. 1923 s Šikarjevimi volji v Maribor in ga predala za 2500 K. — V noči na 20. okt. 1923 pa sta naložila brata Zorčić na posestvu svojega gospodarja voz sena v vrednosti 2225 K. Seno je peljal Konrad Zorčić zopet s Šikarjevimi volji dne 20. oktobra v Maribor. V bližini Sv. Marjete je Šikar slučajno srečal Zorčića, ki mu je na vprašanje rekel, da pelje seno za Vincenca Knezarja v Maribor. Ta trditve pa se je izkazala kot neresnična. Obsojeni so bili radi hudodelstva tatvine in sicer Ivan Zorčić na 8, Konrad Zorčić na 6 in Vincenc Knezar pa na 3 mesece težke ječe.

Še ena o tatovih.

18-letni delavec Franc Borovnik v Mariboru, ki je že 2-krat radi tatvine predkaznovan, je služil pri posestniku Jožefu Augustinu v Dobrovcih, okraj Maribor, za hlapca. Dne 20. avg. 1923 je ukradel sinu svojega službodajalca Martinu Augustinu kolo ter izgubil. Ukradeno kolo je prodal Mihaelu Živku za 800 K. Radi nakupa sumljivega blaga se bode Živko zagovarjal pred okrajnim sodiščem. Borovnik prizna tatvino. Obsojen je bil pred senatom na 10 mesecev težke ječe.

Gospodarstvo.

Dobava živil. V pisarni Stalne vojne bolnice v Ljubljani se bo vršila dne 17. aprila t. l. druga ofertalna licitacija za dobavo živil itd. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava jekla. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 14. aprila 1924 za dobavo 6.500 kg tigel-jekla. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasproti Velesejma) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

Dobava tekstilnega materiala. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 15. aprila 1924 za dobavo večje množine tekstilnega materiala. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasproti Velesejma) vsak delavni dan od 10. do 12. ure.

Oddaja izdelovanja poletnih oblek. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 19. aprila tl. ofertalna licitacija glede oddaje izdelovanja poletnih oblek za uslužbence. Material in pridojatke, izvzemši sukanec, da imenovano ravnateljstvo samo. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Mariborski sejem. Na svinjski sejem 28. marca tl. se je pripeljalo 161 svinj in 3 koze; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 225—250 D. 7—9 tednov 275—300, 3—4 mesec 650—700, 5—7 1050—1300, 8—10 mes. 1625—1700, 1 leto 1750—1875, 1 kg žive teže 17,5—20, 1 kg mrtve 22,50—27,50; koze komad 200—300 Din.

Državna borza dela v Mariboru.

Letno poročilo za 1. 1923.)

Sestavil šef urada Jože Stabej,

(Dalje.)

Brezposelnost je bila splošno vse leto velika. Stevilno zaznamujeta meseca januar in april sicer najvišji porast, a največja dejanska brezposelnost se je pričela z mesecem oktobrom, dasi tega številke ne povedo jasno, kar pride odtod, da se brezposelnost vsled neugodnih vremenskih prilik in pomanjkanja prostih mest ne prijavljajo radi. Jasnejšo sliko pregled prometa po strokah glede na razpoložljiva mesta in delovne moči, delovnega trga pa nam dá naslednji kjer pridejo do veljave tudi posamezne stroke v posrednih razrednih skupinah:

I. poljedelstvo in gozdarstvo. Prijavljenih je bilo več brezposelnih ko pa prostih mest. Zaposlilo se je 21,23% brezposelnih, delodajalcem pa je bilo ustrezno 24,70% naročil. Nekateri delodajalci so bili slabi plačniki, zato ni prišlo do uspešnih posredovanj. Na drugi strani pa je pri delojemalcih še vedno velika težnja, ogniti se deželi in priti kolikor mogoče bliže mesta ali v mesto. Opaža se to predvsem pri ženskah, kjer je težko dobiti dekel in služkinj za na deželo. Moški pa povprašujejo najraje po delu v tovarniških podjetjih.

II. rudarstvo. Zaposlilo se je 14,57% brezposelnih, delodajalcem pa je bilo ustrezno 8,47% naročil. Rudarska podjetja so bila z delavstvom vedno zadostno preskrbljena, zato kaže urad v ti stroki malo gibanja.

III. plavžarstvo. Ta industrijska panoga tudi to leto še ni prišla v poštev.

IV. vrtnarstvo. Prijavljenih je bilo več brezposelnih, ki se jih je zaposlilo 15,91%, ko pa prostih mest. Delodajalcem je bilo ustrezno 18,42% naročil.

V. kamena, prstena, glinarska in steklarska industrija. Bilo je prijavljenih več prostih mest ko brezposelnih, katerih se je zaposlilo 11,11%. Delodajalcem je bilo ustrezno komaj 6,98% naročil, ker za večino panog te industrije pri nas še ni dovolj specialno izvežbanih delavcev. Bolj razvita je le lončarska in opkarniška obrt.

VI. kovinarstvo. Prijavljenih je bilo veliko več brezposelnih ko pa prostih mest. Zaposlilo pa se je le 20,48% brezposelnih, dočim je bilo ustrezno delodajalcem 43,50% naročil. Stalno so bili

brezposelni kovači, stavbeni ključavnice, čarji, železostrojarji. V metalurgiji pa še nedostajajo domačih strokovnih moči.

VII. industrija za stroje, instrumente, aparate in prometna sredstva. Prijavljenih je bilo skoro 3/4 manj prostih mest ko pa brezposelnih, katerih se je zaposlilo samo 19,19%, a delodajalcem je bilo ustrezno 75,25% naročil. Največje število brezposelnih odpade na ključavničarje, monterje in mehanike.

VIII. lesna in rezbarska industrija. Prijavljenih je bilo polovico več brezposelnih ko pa je bilo prostih mest. Zaposlilo se je 25,57% brezposelnih, delodajalcem pa ugodilo 47,27% naročil.

IX. industrija za kavčuk, gutaperčo in celulozo. V panogah te industrije ne zaznamuje delovni trg nobenega gibanja.

X. industrijsko obdelovanje usnja, kož, ščetin, las, perja in podobnih snovi. Zaposlilo se je 16,67% brezposelnih, delodajalcem pa je bilo ustrezno 42,42% naročil. Največ brezposelnih je bilo sedlarjev in usnjarskih delavcev.

XI. tekstilna industrija. Gre večinoma za mehanične tkalnice in apreture. Brezposelnih se je zaposlilo 63,20%, delodajalcem pa je bilo ustrezno celo 84,27% naročil. Strokovnih domačih delavcev za tekstilno industrijo še nedostaja.

XII. tapetarstvo. Delovni trg zaznamuje le neznatno gibanje v ti panogi. — Zaposlilo se je 8,33% prijavljenih brezposelnih, delodajalcem pa je bilo ustrezno 50% naročil. (Dalje prih.)

Zanimivosti.

stanca so odločila, da je sumnja zakonoloma popolnoma neosnovana. S tem je bila dokazana legitimnost otroka. Nasprotno pa je sodišče dokazalo, da je zakonoloma kriv bankir sam, ker je gojil ozke stike z neko balerino. Proces sam pa ni prinesel Stillmanu samo moralnega udarca, temveč tudi velikansko materialno škodo, kakaj stroški so znašali okrog 300.000 dolarjev.

Konec senzacionalnega procesa.
Po mnogih letih je naposled končan proces o očetovstvu, ki je svoje dni vzbudil toliko hrupa v družabnih krogih Newyorka. Stillman, bivši predsednik National City banke v Newyorku, je izžil svojo ženo zaradi zakonoloma in trdil, da ni on oče deteta, ki ga je ona rodila. Sodišče kakor tudi največja in-

stusa Odrašenika. Kovač je krepko stisnil pesti in zrl nepremično pred seboj, kakor bik, ki se pripravlja k strašnemu skoku. Bledi dolgin tkalec je drgetal po vseh udih, se glupo smehljaj in šepetal venomer: »Gospod, Gospod, usmilite se! Sirovi obrazi postopačev in dninarjev so izražali zlorado zmagovalne slabih nad močnimi, sužnjem nad gospodo. Pocestnica Volčica je kazala zobe in se tiho režala; v njenih pijanih in žugajočih očeh je plamtelela nepogasljiva žerjaka po maščevanju.

Zdajci se je oglasilo zvenketanje orožja; težak, enoličen topot korakov. Izza ogla so se pojavili rimski vojaki. Bila je nočna straža pod vodstvom iztočnega prefekta Salustija Sekundusa. Moža je dicila pristnorimska uradniška glava, štirioglat, z orlovskim nosom in široko, golo lobanjo. Obraz je razodeval mir, inteligenco in dobrodušnost. Prefekt je bil oblečen v navadno senatorsko togo. Njegov nastop je bil naraven, prepričan in pravilen — vrlina starodavnih rimskih patricijev.

Izza daljne okrogle kupole Panteona, zgrajene od Antioha Seuleka, je počasi pokukavala velika, motnordeča luna; njen krvavi sij se je zlovešče odbil ob jeklene rimske ščite, čelade in oklepe.

— Razidite se, mestjani, — je Salustij nagovoril množico. — Božanski Avgust je prepovedal nočno zborovanje na ulici.

Druhal je zamrmrala in vzvalovila. Paglavci so jeli žvižgati; drzni piskavi glas je začel peti:

Ki — ki — ri — ki!
Gorje ubogim petelinom,
gorje teletom belcem
zakolje vse jih višnji car
kot žrtve šemastim bogovom...

Žugajoče je zažvenketalo orožje; naglo kakor en mož so rimski vojaki izdri-

Mala oznanila.

Pohišstvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Sercer in drug, Votrijska ul. 2. 106

Gospodična

ki je kupila knjigo »BABILONSKA UGANKA«, je našla sebe v številki 420—31. 612

Oprema sobico z prestim vhodom se takoj odda. v Studencih blizu korotkega kolo-dvora. Naslov v upravi »Tabora«. 709

Pianinski med zajamčeno pristen se prodaja sedaj za velikonč po znižani ceni v trgovini pri kmetici Albini Novak, Maribor, Glavni trg št. 18. Odda se ga nekaj tudi na debelo. 707

Mladi psi volčje pasme se oddajo. Slovenska ulica 10. Horvat. 708

Dežne ponjave za vozove in konje, gamaše, nahrbtnike, potne kevice in torbice, **gonilne jermene** v vseh širinah i. t. d. priporoča **Ivan Kravos**, Aleksandrova c. 13, Slomškov trg 6. 346

2% odbitka dobi vsak državni in magistratni uradnik ali namešteneec, ki se bode posluževal od 1. aprila pri spescijskimi tvrdki A. Kvandest nasl. Anton Požar, Gosposka ul. 4. Vpisuje se vsaki dan postrežba na dom. 662 5—4

Dobro upeljana trgovina z mešanim blagom v Mariboru. Radi selitve na prodaj. Plača se samo inventar. Naslov pove oglašni zavod Ivo Sušnik, Maribor. 678 3—1

PERILO

Dokazano je, da so najboljše stajce, v največji izbiri in najsolidnejših cenah od Din 60 do 350 samo v novi trgovini

B. Veselnović & Ko.
Maribor, Gosposka ulica 26

— Moda zastopana —
128

kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo otroci in odrastli, ker so trpežni, po ceni in nočnja udobna. 705

Odvetniška pisarna dr. V. Kukovca

se nahaja od 1. aprila naprej v **ALEKSANDROVI CESTI št. 19**

710

Zahvala.

Ob priliki zadnjega slovesa, izkazanega našemu nepozabnemu sinu in bratu

Albinu

izrekamo izkreno zahvalo vsem znancem, prijateljem, društvom in sorodnikom, ki so s svojo tako obilno udeležbo počastili spomin ranjkega.

G. prof. Ribariču pa se zahvalujemo še posebno za njegov nad vse ginljiv govor, v katerem je dal s toplimi besedami duška pravim prijateljskim čustvom. MARIBOR, dne 31. marca 1924.

708

Obitelj Domicelj.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Julijan Otpadnik.

(Dalje.)

(78)

To je strašni sodnji dan Kristusa, največja častnejši prizor! — Kam naj obrnem oči? Kam naj pogledam! Mar tja, kjer Afrodita, boginja ljubezni, z majhnim sinom Erosom trepeče v svoji nagoti pred obličjem Križanega? Kjer Zevs s svojimi ugasilimi bliski in z otalimi olimpskimi bogovi vred beži pred gromom Najvišjega? Radujte se, mučenci! Veselite se, preganjanci! Kje so vaša sodišča, kje rimski namestniki in prokonzuli? Glejte, objeli so jih plameni, silnejši od ognja, ki so v njem žgali kristjane. Filozofi, ki so se ponasjali z ničemurno modrostjo, bodo zardevali od sramu pred svojimi učenci, ko se bodo pražili v peklju; nič jim ne bodo pomagali ne Aristotelovi silogizmi ne Platonovi dokazi. Tragiški igralci bodo vpili kot še niso nikoli v nobeni Sofoklovi ali Eshilovi tragediji. Plesalci bodo zaplesali na peklenem ognju z nečuvno hitrostjo! — Tedaj bomo mi, neuki in robati ljudje zadržali od veselja in bomo rekli vsem močnim, razumnim in ponosnim: glejte Ga, ki ste se Mu rogali, glejte Križanega, sinu tesarja in dninarice, glejte Ga, carja Judeje, pokritega s škrlatom in kronanega s trnjem! Prišel je On, ki je odpravil Soboto, Samaritan, od hudega duha obse-den! Glejte Ga, ki ste Ga privezovali k steburu, Mu pljuvali v obraz, Ga napajali z žolčem in ootom! In odgovoril nam bo jok in škripanje z zobmi, mi pa se bomo smejali in bomo svoja srca opajali z veseljem. Da, le priidi, Gospod Jezus Kristus!

Snažilec stranišč Gluturina je padel na kolena, mežikal z vnetimi vekami in dvigal roke, kakor da vidi prihajati Kri-

meče iz nožnic, pripravljeni, da se vržejo na tolpo.

Stari Pamba je udaril z železno ostrico svoje palice ob mramorni tlak in zavpil:

— Pozdravljena, hrabra satanova vojska, pozdravljen premodri rimski vojskovodja! Nemara spet hrepenite po časih, ko ste nas sežigali in hkrati učili stare filozofije, dočim smo mi molili za vas. Dobro nam došli! ...

Legionarji so dvignili meče. Prefekt je dal z roko znamenje, da počakajo.

Spoznal je, da je množica dočista pod starčevim vplivom.

— S čemer nam žgatega, norci? — je nadaljeval Pamba, obrnivši se k Salustu. — Kaj pa nam morete? Zadoštuje nam ena sama temna noč in dvoje, troje plmenic, pa se maščujemo nad vami. Bojite se Alemanov in Perzijcev, toda mi smo strahopetnejši od Alemanov in Perzijcev! Mi smo povsodi, tudi sredi vas; ne prestejete nas, ne polovite. Ne poznamo meja in domovine; priznavamo zgolj eno republiko in ta je vesoljna. Mi smo šele od včeraj na svetu, pa ga že napeljujemo, že smo v vaših mestih, trdnjavah, otokih, municipijah, zborih, taboriških, tribunih, dekurijah, dvorcih, v senatu in na forumu — le templji še vam preostajajo. O, kako lahko bi vas iztrebili, ako ne bi bili tako ponižni in usmiljeni, ako se ne bi dali ubijati, ampak bi ubijali sami. Ni nam treba ne meča ne ognja: toliko nas je, da bi bilo dovolj, če bi se zbrali in bi odšli; tedaj bi vi propadli in mesta bi opustela. In groza bi vas prijemala pred osamljenostjo in pred molčanjem sveta; ponehalo bi življenje in smrt bi zavladovala. Vedite: rimska država zavisi le še od naše krščanske potrpežljivosti.

Vsi pogledi so bili uprti na Pamba; nihče ni opazil, da se je približal v pre-

prost, stari filozofski plašč ogrnjeni človek, mršavih, žoltih lic, razkuštranih las in z dolgo črno brado; spremljalo ga je nekoliko tovarišev. Neznanec je krenil z naglimi koraki skozi vrsto rimskih vojakov, ki so mu spoštljivo napravili pot. Pristopil je k prefektu Salustiju in mu dejal na uho:

— Čemu se obotavljaš?

— Ako še počakam, — je odvrnil Salustij — se razidejo sami. Galilejci imajo takointako dovolj mučencev, ni jim treba še novih; oni lete na smrt kakor buče na med.

Človek v obleki filozofa je stopil pred vojake in zaukazal s trdim, grmečim glasom, razodevajočim poveljnika, ki je vajen zaukazovati:

— Razpodite množico! Primate upornike!

Vsi so se hkrati obrnili. Oglasil se je prestrašen vzklik:

— Avgust! Avgust Julijan!

Vojščaki so z izdrtimi meči navalili na množico; najprej so vrgli na tla staro cunjarico. Valjala se je pod njihovimi nogami in stokala. Nekateri so se spustili v beg. Najprej se je skrili majhní Strombik. Razvil se je pretep. V zraku je frčalo kamenje. Kovač, ki je hotel obraniti Pamba, je nameril kamen v legionarja, ki pa je zadel tik njega stoječo Volčico. Žensče je slabotno zavtililo in padlo krvavo na tla; mislila je že, da umira kot mučenka.

Nek vojak je prijel Gluturina. Toda snažilec stranišč se ni prav nič zoperstavljal — vloga od vseh čislanega preganjanca se mu je videla v primeri z njegovim vsakdanjim življenjem vredna zavidanja. Toda njegove cunje so dajale takšen smrad, da ga je legionar še tisti hip pljuvaje izpustil.

(Dalje prih.)